

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle

VNS 10/2021 vp Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisesta selonteosta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa on huomioitu paikallisuuden merkitys sekä kuntien rooli ihmisoikeusasioiden toteutuksessa laaja-alaisesti. Kunnat vaikuttavat ihmisoikeuksien toteutumiseen merkittävästi käytännön tasolla, koska kunnat ovat keskeinen taho lailla säädettyjen perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisessa. Kunnat voivat vaikuttaa ihmis- ja perusoikeuksia koskevan tiedottamisen sisältöön ja saatavuuteen.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että myös haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät saisivat mahdollisimman tehokkaasti, joustavasti ja ymmärrettävästi tietoa perus- ja ihmisoikeuksistaan. Keskeistä on henkilöiden tietoisuus omista oikeuksistaan ja pääsy avun lähteille ja sen piiriin. Tämä huomioiden ihmisoikeusnäkökulma on huomioiva myös sote-uudistuksen yhteydessä. Kuntien palvelut tukevat kaikkien väestöryhmien lasten kasvua sekä luovat kaikille väestöryhmille mahdollisuuksia osallistua tasaveroisesti ja yhdenvertaisesti työelämään ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen seuranta on tärkeää. Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi, jossa toimii suomalaisia kunnanvaltuutettuja ja aluevaltuutettuja, tekee merkittävää työtä mm. maaraporttien ja paikallisvaalitarkkailuiden muodossa paikallishallinnon demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumisen näkökulmasta.

Näemme tärkeänä, että väestöryhmittäin eriteltyä tietoa olisi jatkossa mahdollisimman laajasti ja avoimesti saatavilla kuntien käyttöön ihmisoikeustyön tueksi. Korostamme myös, että erilaisten toimintaohjelmien vaikuttavuus paikallistasolla varmistetaan vain ottamalla kunnat mukaan yhteiseen keskusteluun ja toimenpiteiden toteuttamiseen, esimerkkinä Romanipoliittinen ohjelma, Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma sekä Rasismin vastainen ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelma.

Selonteossa tuodaan esiin, että Suomi edistää johdonmukaisesti, aktiivisesti ja näkyvästi alkuperäiskansojen oikeuksia, mukaan lukien osallistumisoikeus heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. Myös tämän osalta kuntien rooli ja toimintamahdollisuudet on keskeistä tunnistaa ja turvattava riittävät resurssit.

Selonteossa tuodaan esiin, että sananvapauden ja kansalaistoiminnan rajoittaminen sekä vähemmistöjen oikeuksien polkeminen ovat olennainen osa autoritaarista vallankäyttöä. Kuntaliitto pitää tätä kehitystä erityisen haitallisena.

Jaamme näkemyksen, että kehitys ei voi olla kestävä, jos perus- ja ihmisoikeudet eivät toteudu. Korostamme sosiaalisen kestävyysnäkökulmaa osana kestävä kehityksen kokonaisuutta, ml. eriarvoisuuden vähentäminen. Tuomme lisäksi esiin, että saavutettavuus osana uuden teknologian ja digitaalisten palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa on tärkeää digisyrjäytymisen ehkäisemiseksi. Myös kuntien rooli demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen toteuttajana on tärkeä tunnistaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta

Johtaja, hyvinvointi ja sivistys

Maria Salenius

erityisasiantuntija

Laura Parsama

erityisasiantuntija